

İnflamatuvar Bağırsak Hastalıkları ve Kolitler

Bölüm
57

Op. Dr. İlker ÖZGÜR
Doç. Dr. Metin KESKİN

Ana Konular

- ▶ İnflamatuvar Bağırsak Hastalığı
- ▶ İskemik Kolit
- ▶ Psödomembranöz Enterokolit
- ▶ Radyasyon Enterokoliti

Kolit, kolon duvarının inflamasyonu şeklinde tanımlanır ve altında yatan sebeplere göre sınıflandırılırlar. Klinikte enfeksiyon koliti, inflamatuvar bağırsak hastalığı (Ülseratif kolit, Crohn hastalığı, intermediate kolit), iskemik kolit, psödomembranöz enterokolit ile radyasyon koliti en sık karşılaşılan ve kolonu etkileyen patolojilerdir. Kolit varlığında, hastanın bulgu ve semptomları altta yatan sebebe göre değişkenlik göstermekle birlikte genellikle karın ağrısı (inflamatuvar ve/veya kolik tarzında), diyare, dehidratasyon, kanlı dışkılama, artmış bağırsak gazı ve dışkılama miktarı, kabızlık benzeri bulguların bir veya birkaçından oluşur. Kolit tanısı hikâye, fizik muayene, laboratuvar testleri, endoskopi ve radyolojik görüntülemelerle ile konur, altta yatan patolojiye göre tedavi edilir.

İNFLAMATUVAR BAĞIRSAK HASTALIĞI

İnflamatuvar bağırsak hastalıkları (İBH) esasen idiopatik, kronik alevlenme ve iyileşme atakları ile seyreden klinik bazı farklılıklar gösteren iki hastalığı tanımlar; a) Crohn hastalığı (CH) ve b) Ülseratif kolit (ÜK). İki hastalık klinik ile histolojik olarak ayırt edilemediğinde İndetermine Kolit (İK) olarak tanımlanır.

Ülseratif kolit **rektumun ve/veya kolonun** hastalığıdır. Rektumdan başlayıp proksimale doğru tutulumun devam ettiği, bazen tüm kolonu etkileyebilen **mukozal/submukozal** inflamasyon ile karakterizedir. Crohn hastalığı ise **sindirim kanalının herhangi bir kısım veya kısımlarını etkileyen (ağızdan anüse kadar), tüm bağırsak katmalarını (transmural)** tutan klinik durumdur. Her iki hastalık ekstraintestinal bulgular (tutulum) gösterebilir ve/veya komplikasyonlar ile diğer sistemleri ilgilendiren klinik durumlara sebep olabilir.

Epidemiyoloji

Batı ve Kuzey Avrupa ülkeleri ve Amerika Birleşik Devletleri'nde ÜK insidansı 4-12/100.000 ve prevalansı 150/100.000; CH insidansı 7-15/100.000 ve prevalansı 100/100.000 olarak bildirilmektedir. Hastalık Yahudilerde yaygın, siyah ırkta daha az sıklıkta saptanır. Kadınlarda erkeklere oranla biraz daha yüksek sıklıkta görülür. Tüm yaşam boyu başlayabilmesine rağmen ikinci ve beşinci dekatta görülme sıklığı pik yapar. Son yıllarda CH'nın dağılımı ÜK'e göre farklılıklar göstermektedir. Toplumların batılılaşması, artan hastalık farkındalığı ve tanı koyma araçlarının yaygınlaşması insidans artışını açıklanmaktadır. Crohn hastalığının sıklığı dünya üzerinde kuzeyden güneye azalmakta ve insidansı ÜK'e

Kaynaklar

- Sleisenger and Fordtran's Gastrointestinal and Liver Disease: Pathophysiology, Diagnosis, Management 10th edition. Mark Feldman, Lawrence S Friedman, Lawrence J Brandt. Philadelphia: Saunders Elsevier, London, 2015, ISBN 1455746924.
- CURRENT Diagnosis & Treatment: Gastroenterology, Hepatology, & Endoscopy, 3rd edition. Norton J. Greenberger, Richard S. Blumberg, Robert Burakoff. McGraw Hill Medical Books, United States, 2015, ISBN 0071837728.
- Schwartz's Principles of Surgery, 10th edition. F. Charles Brunicaudi, Dana K. Andersen, Timothy R. Billiar, David L. Dunn, John G. Hunter, Jeffrey B. Matthews, Raphael E. Pollock. McGraw Hill Medical Books, United States, 2015, ISBN 0071796754.
- Harrison's Principles of Internal Medicine, 20th edition. J. Larry Jameson, Anthony S. Fauci, Dennis L. Kasper, Stephen L. Hauser, Dan L. Longo, Joseph Loscalzo. McGraw Hill Medical Books, New York, United States, 2018
- Oresland T, Bemelman WA, Sampietro GM, Spinelli A, Windsor A, Ferrante M, et al. European evidence based consensus on surgery for ulcerative colitis. *J Crohns Colitis*. 2015;9(1):4–25.
- Gomollón F, Dignass A, Annese V, Tilg H, Van Assche G, Lindsay JO, Peyrin-Biroulet L, Cullen GJ, Daperno M 2, Kucharzik T, Rieder F, Almer S, Armuzzi A, Harbord M, Langhorst J, Sans M, Chowers Y, Fiorino G, Juillerat P, Mantzaris GJ, Rizzello F, Vavricka S, Gionchetti P; ECCO.3rd European Evidence-based Consensus on the Diagnosis and Management of Crohn's Disease 2016: Part 1: Diagnosis and Medical Management. *J Crohns Colitis*. 2017 Jan;11(1):3-25. doi: 10.1093/ecco-jcc/jjw168. Epub 2016 Sep 22.
- Gionchetti P, Dignass A, Danese S, Magro Dias FJ, Rogler G, Lakatos PL, Adamina M, Ardizzone S, Buskens CJ, Sebastian S, Laureti S, Sampietro GM, Vucelic B, van der Woude CJ, Barreiro-de Acosta M, Maaser C, Portela F, Vavricka SR, Gomollón F; ECCO. 3rd European Evidence-based Consensus on the Diagnosis and Management of Crohn's Disease 2016: Part 2: Surgical Management and Special Situations. *J Crohns Colitis*. 2017 Feb;11(2):135-149. doi: 10.1093/ecco-jcc/jjw169. Epub 2016 Sep 22.
- Coloproctology, Second Edition, European Manual of Medicine. Herold A, Lehur P-A, Matzel K. E, O'connell P.R. Springer, Berlin, Germany, 2017.